

Usoda Krasa je zapečaten?

V našem listu smo že mnogokrat obravnavali problem zaščite Krasa oziroma narave sploh na Tržaškem, tudi zato, ker je to tesno povezano z obrambo slovenskega etničnega ozemlja.

Čeprav se že leta in leta vlečejo razprave o zaščiti Krasa, se dejansko ni storilo še nič, niti po tem, niti po onem konceptu. Različnost presoj in meril ima kvečjemu to posledico, da so vse pobude ohromljene. Kadarkoli napravi človek izlet na Kras, lahko ugotovi nove brezobzirne posege v kraško naravo — s stavbami, vsakovrstnimi gradnjami, cestami, obcestnimi tablami in reklamami, s podiranjem starih kamenitih kraških zidov na gmajni ali ob hišah, s prezidavami in predvsem z vedno novimi kupimi smeti, od odsluženih modroc, hladilnikov in motornih koles do kupov konzervnih škatel in najlonskih vrečk, ki vise po grmovju in drevesih.

Mladina, ki se je zavedla resnosti ekološkega problema, pa tudi razne druge skupine in predvsem posamezniki tu pa tam počistijo delček Krasa, toda čez nekaj dni, če ne že isti dan, so tam novi kupi smeti, kot v porog in zasmeh njihovemu prizadevanju. Zato je jasno, da so take zasebne pobude sicer tudi potrebne, ker je treba čim-
(Dalje na 7. strani)

Slovenska skupnost in šolska problematika

Dne 17. t.m. se je sestal Izvršni odbor Slovenske skupnosti v razširjeni sestavi. Bili so prisotni odborniki Lokar, Mljač, Terčon, Tul, predsednik sveta Harej, članica šolske komisije in sveta Rebula, organizacijski tajnik Rutar. Predsedoval je tajnik stranke Dolhar. Razširjeni odbor je nadaljeval razpravo o pooblaščenih odlokih, ki jo je bil začel na prejšnjih sejah ter na raznih terenskih sestankih. Poročala sta Alenka Rebula in Lojze Tul. Bilo je izdelano skupno stališče stranke in skupna izjava za javnost o tem važnem vprašanju za slovensko manjšino, predvsem glede volitev v šolske svete in glede oblikovanja bodočega šolskega okraja.

Pooblaščen odloki:

Pooblaščen odloki so sad dolgoletnega boja študentov, šolnikov in demokratične javnosti za splošno reformo šolstva. Slovenska šola je aktivno in vztrajno sodelovala pri teh naporih, v zavesti, da je šolsko vprašanje bistveno gibalo v življenju manjšine in družbe.

Ugotavljamo, da kriza italijanskega šolstva zahteva globalnih prijemov, predvsem na področju šolske gradnje, povečanja števila službenih mest za šolnike, brezplačno

šolanje, prenovitev programov in metod dela. Z ozirom na našo mednarodno skupnost pa opozarjamo na sledeča pereča in odprta vprašanja: raztegnitev slovenskih šol na Beneško Slovenijo in Kanalsko dolino, avtonomni značaj slovenske šole, prireditve programov in metod dela njenim specifičnim narodnostnim zahtevam, dokončno ureditev položaja vsega učnega in drugega osebja na šolah.

Glede na vso to celovito problematiko so pooblaščen odloki sicer pomembni, a le

PRIHODNJI DISKUSIJSKI VEČER
v dvorani Slovenske prosvete v ulici
Donizetti 3 bo v četrtek, 30. januarja,
o temi

»SINDIKATI IN PROBLEM DVO-
JEZIČNOSTI«

Vabljeni vsi, posebno pa delavci
in predstavniki sindikatov. Zaželeni
so kratki uvodni referati, ustni ali pi-
sмени. Začetek ob 20.15.

Deželne in občinske volitve bodo najbrž junija

Tajnik krščansko-demokratske stranke Fanfani je te dni na posvetovanju deželnih strankinih tajnikov in krščansko-demokratskih predsednikov deželnih uprav spregovoril o upravnih volitvah, ki bi morale biti spomladi, in rekel, da bo krščanska demokracija predlagala vladi, da bi bile v času do konca junija, torej najbrž prav proti koncu junija. Za določitev datuma je pristojna seveda vlada. S tem je prešel Fanfani »v protinapad«, kot komentirajo politični opazovalci, ker so ga obtoževali, da nima interesa na volitvah, glede na to, da lahko pričakuje njegova stranka padec glasov, kot so pokazale deželne volitve na Sardiniji. Toda najboljša obramba je napad, to ve tudi Fanfani, in odtod njegova zavzetost za volitve. Pokazal pa je tudi, da jih misli njegova stranka zelo resno vzeti in se nanje temeljito in pravočasno pripraviti.

Čeprav bodo volitve upravne, bodo glav-

ne teme v volivni propagandi gotovo politične, glede na napetost v notranjepolitičnem življenju. Tako levica kot desnica bo sta skušali napredovati, da bi nagnili politično tehtnico v svoj prid in povečali svojo važnost. A tudi socialistična stranka bo skušala napredovati na račun Krščanske demokracije in socialnih demokratov. Propagandni boj se bo bil gotovo največ o problemu javne varnosti v Italiji, to je o pobijanju kriminala in prevratništva ter za obrambo demokracije oziroma v obliki kritike sedanjega demokratičnega vladnega sistema, ki mu levica očita neučinkovitost in popuščanje desnici, desnica pa pajdašenje z levico in kapitulacijo pred njo. Fanfani zares ne bo imel lahkega posla.

Po drugi strani pa bi oslabitev krščanske demokracije še povečala nestabilnost v državi. Sredina bi se skrčila v prid desni

(Dalje na 5. strani)

začetni korak, ki mu morajo slediti odločilnejši ukrepi, ki jih današnja družba pričakuje in zahteva.

Zato Slovenska skupnost poziva vse svoje volivce, da se kot zavedni državljani in Slovenci vključijo v javne razprave in volitve v šolske svete, ki so pred vrati. S tem bodo zavestno branili demokratično in narodno vlogo, ki jo mora imeti slovenska šola.

Novi ustroj naj se izvede čimbolj dosledno in učinkovito, tako da bo tudi naša šola res odsev zanimanja, skrbi in odgovornosti vseh družbenih in nazorskih komponent, predvsem naše narodnostne skupnosti. V interesu slednje je torej, da se postavijo takšne skupne kandidatne liste, ki bi bile sporazumen odraz vseh omenjenih komponent. Zato Slovenska skupnost poziva vse volivne upravičence pri šolskih volitvah, da sodelujejo pri pripravah list in sprejmejo candidature, se udeležujejo volitev in zavestno glasujejo.

Šolska okrožja:

Omenjeni odloki predvidevajo torej ustanovitev šolskih okrožij na teritorialni osnovi. V Vseh teh telesih je predvideno tudi zastopstvo slovenskih šol in staršev (čl 16 in 34). Vendar državni zakonodajalec na priznava funkcionalne in operativne avtonomije slovenskega šolstva, kar

(Dalje na 2. strani)

RADIO TRST A

:: NEDELJA, 26. januarja, ob: 8.00 Koledar. 8.05 Slovenski motivi. 8.30 Kmetijska oddaja. 9.00 Sv. maša. 9.45 Klavirska glasba Cesara Francka. 10.15 Poslušali boste. 11.15 Mladinski oder: »Deček z dvema imenoma«. Napisal Anton Ingolič, dramaturgiral in zrežiral Lojzka Lombar. 12.00 Nabožna glasba. 12.15 Vera in naš čas. 12.30 Glasbena skrinja. 13.00, Kdo, kdaj, zakaj. 13.30-15.45 Glasba po željah. 14.30 Nedeljski vestnik. 15.45 Orkester proti orkestru. 16.00 Šport in glasba. 17.00 »Pojedina pri Trimalhionu«. Napisal Petronius Arbitar, dramaturgiral Balbina Baranovič Battelino. RO. Režija: Jože Peterlin. 18.00 Nedeljski koncert. 19.00 Ljudska glasba iz vseh dežel. 19.30 Zvoki in ritmi. 20.00 Sport. 20.30 Sedem dni v svetu. 20.45 Pratika, prazniki in obletnice, slovenske viže in popevke. 22.00 Nedelja v športu. 22.10 Sodobna glasba. Luigi Nono: Composizione per orchestra n. 2. 22.25 Ritmične figure.

:: PONEDELJEK, 27. januarja, ob: 7.00 Koledar. 7.05 Jutranja glasba. 11.40 Radio za šole (za srednje šole) »Padec Bizanca«. 12.00 Opoldne z vami, zanimivosti in glasba za poslušavke. 13.30 Glasba po željah. 14.30 Pregled slovenskega tiska v Italiji. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost, književnost in prireditve. 18.30 Radio za šole (za srednje šole - ponovitev). 18.50 Baročni orkester. 19.30 Odvetnik za vsakogar. 19.20 Jazz glasba. 20.00 Športna tribuna. 20.35 Slovenski razgledi: Srečanja — Oboist Drago Golob, harfistka Pavla Uršič. Ivo Petrič: Musique pour sagittaire et balance. Karel Reiner: Skladba — Rastline v domačem izročilu — Slovenski ansambli in zbori. 22.15 Klasiki ameriške lahke glasbe.

:: TOREK, 28. januarja, ob: 7.00 Koledar. 7.05 Jutranja glasba. 11.35 Pratika, prazniki in obletnice, slovenske viže in popevke. 12.50 Medigra za pihala. 13.30 Glasba po željah. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost. 18.30 Ansambel Melos iz Londona. 18.50 Gate Barbieri s svojim jazevskim ansamblom. 19.10 Italijanski narečni pesniki v Trstu (Josip Tavčar). 19.30 Za najmlajše: pravljice, pesmi in glasba. 20.00 Šport. 20.35 W.A. Mozart: Čarobna piščal, opera v dveh dejanjih. Drugo dejanje. 21.50 Nežno in tiho.

:: SREDA, 29. januarja, ob: 7.00 Koledar. 7.05 Jutranja glasba. 11.40 Radio za šole (za prvo stopnjo osnovnih šol) »Pesmi in pravljice za vse«. 12.00 Opoldne z vami. 13.30 Glasba po željah. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost. 18.30 Radio za šole (za prvo stopnjo osnovnih šol — ponovitev). 18.50 Aus den Wahlverwandschaften (glasba h Goethejevimi »Izvirnim sorodstvom«): 19.10 Avtor in knjiga. 19.30 Zbori in folklor. 20.00 Šport. 20.35 Simfonični koncert. Vodi Zoltan Pesko. 21.45 Motivi iz filmov in glasbenih komedij.

:: 7.00 Koledar. 7.05 Jutranja glasba. 11.35 Slovenski razgledi. 13.30 Glasba po željah. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost. 18.30 Beethoven: Settimino v es duru. 19.10 Zgodovina verskih gibanj v Italiji. (Paolo Brezzi). 19.25 »Pisani balončki«. (Krasulja Simoniti). 20.00 Šport. 20.35 »Sampiero«. Igra. Napisal: Giuseppe Revere. Prevedel: Jože Babič. Stalno slovensko gledališče v Trstu. Režija: Jože Babič. 22.05 Južnoameriški ritmi.

:: PETEK, 31. januarja, ob: 7.00 Koledar. 7.05 Jutranja glasba. 11.40 Radio za šole (za drugo stopnjo osnovnih šol) »Ustvarjali so pri nas: Jože Lovrenčič«. 12.00 Opoldne z vami. 13.30 Glasba po željah. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost. 18.30 Radio za šole (za drugo stopnjo osnovnih šol - ponovitev). 18.50 Sodobni slovenski skladatelji. 19.10 Slovenska povojna lirika: »Lepota in bolečina v besedi Edvarda Kocbeka« (Marko Kravos). 19.20 Jazz glasba. 20.00 Šport. 20.35 Delo in gospodarstvo. 20.50 Vokalno instrumentalni koncert. Vodi Armando La Rosa Parodi. 21.20 V plesnem koraku.

:: SOBOTA, 1. februarja, ob: 7.00 Koledar. 7.05 Jutranja glasba. 11.35 Poslušajmo spet. 13.30 Glasba po željah. 15.45 Avtoradio - oddaja za avtomobiliste. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.30 Sopranistka Ljuba Berce-Košuta, pri orglah Humbert Mamolo. 18.50 Glasbena zlepljenka. 19.10 Po društvih in krožkih: »Marijin dom pri Sv. Ivanu v Trstu«. 19.25 Pevska revija. 20.50 »Kazen za greh«. Radijska drama, napisal Jože Seražin. 21.30 Vaše popevke. 22.30 15 minut z Davidom Rosejem.

Cene v Jugoslaviji naraščajo

Po podatkih zveznega zavoda za statistiko so cene v Jugoslaviji lani narasle za skoro 26 odstotkov v primerjavi s cenami leta 1973. Naraščajo tudi letos, kot poroča jugoslovanski tisk. Obiskovavci iz Trsta se pritožujejo zlasti nad zelo dragimi gostinskimi uslugami tako v osrednji Sloveniji, zlasti v Ljubljani, kot tudi v Istri in posebno v Dalmaciji.

SLOVENSKA SKUPNOST IN ŠOLSKA PROBLEMATIKA

(Nadaljevanje s 1. strani)

je ena temeljnih zahtev manjšine. V tem smislu bi morale vse slovenske šole v pokrajini, oziroma deželi, spadati v samostojno šolsko okrožje. Takega okrožja pa zakon v sedanji obliki ne predvideva.

Slovenski dejavniki bi se zato morali sporazumeti glede ustreznega popravka k temu zakonu in ga skupno zagovarjati, če hočemo tako okrožje doseči; to je nujen pogoj za organski razvoj in avtonomijo slovenske narodnostne skupnosti v naši deželi.

Cene v Sloveniji pa so lani narasle celo za 27,2 odst., torej za več kot je znašalo jugoslovansko povprečje. Leto prej so se povečale za 18,2 odst., l. 1972 za 15,2 odst., l. 1971 za 14,3 odst., in l. 1970 za 11,4 odst.

—o—

MLADI VOLIVCI

V ponedeljek je poslanska zbornica odobrila zakonski osnutek za volivno pravico državljanom, ki so dosegli 18 let starosti, doslej je veljalo 21. leto starosti. Pasivna volivna pravica, to je, biti izvoljen za poslanca, se je znižala od 25 na 22 let.

Volilna pravica za senat se je po novem zakonskem predlogu znižala od 25 na 22 let. Izvoljeni za senatorje pa bodo lahko državljanji že s 35. leti, ne kakor dosedaj s štiridesetimi leti.

Novi volilni osnutek pa mora priti v razpravo še v senatsko zbornico.

Izdajatelj: Engelbert Besednjak nasl. ♦ Reg. na sodišču v Trstu dne 20.4.1954, št. 157 ♦ Odgovorni urednik: Drago Legiša ♦ Tiska tiskarna Graphart, Trst - ulica Rossetti 14 - tel. 77-21-51

Mihec in Jakec se menita od referendumu, de se vzame strankam državna podpora, in od mulcov

— Si vidu, Jakec, tisti, ke so nabirali podpise za naredet referendum za vzet strankam državno podporo, so falirali. So nabrali, ja, več ku pu meljona podpisov,

kolkor jeh je treba za naredet referendum, ma pole so volivni uradi škartirali več ku šestdeset tauzent jn taku je ostalo veljavnih podpisov mejn ku pu meljona jn taku ne bo neč.

— Ja jest se neč ne čudem. Ti moreš premislet, de u parlamentu so vsi stranke glasovale za tisto podporo. Jn zatu je bla propaganda za nabiranje podpisov strašno švoh, zatu ke nobena stranka ni jemela interesa delat propagando za tisti referendum. Tudi u Trsti so bli, ja, nekšni plakati, ma strašno bogi jn majhni, taku, de si jeh kumej najdu. Jn pole je treba premislet, de vsak človek drži za kašno stranko. Jn kadar je vidu, de stranki od njegovega srca ni neč mari za tisti referendum, tudi uan ni bacelirau več. Jn taku je vse skupej faliralo. Ma če je faliralo, lahko rečemo, de je spet pršla ljudska volja do veljave. Taku se zdej lahko tisti kapoti od strank lepu smejejo.

— Ma vselih ani pravejo, de be se mogle stranke zamiselt, zatu ke pu meljona podpisov vseleh nekej pomene jn tudi uani znajo, de tisteh, ke se jem ne dopadejo tiste podpore, ni samo pu meljona. Ma znaš, kaku so ledje: se ne zganejo radi.

— Ne stoj se bat, Mihec; stranke so se vre zamislele. Tabat, kadar so glasovale za tisti zakon. Jn zdej pej štedirajo, de bojo

dale volivno pravico vre od osemnajst let naprej.

— Jn kej misleš, de bo pole, ke bojo glasovali tudi tisti, ke jemajo osemnajst let? Kkej bojo soslali druge sorte ledi u parlament? Kej bojo uani znali bulše zbirat svoje prestantike?

— Tega ne bi reku. Zatu ke meni se zdi, de smo vsi enaki telički jn dadar gremo volt, ne zastopemo prou neč. Volemo tisti znak, ke nam je pr srci jn nam ni prou neč mari, če bomo taku zvolili anga pametnega al zabitga, anga poštega al pej kašnega trapolerja. Ma se ne gre za tu. Se gre načelno zastran demokracije. Jn pr osemnajsteh letih...

— Pr osemnajsteh letih si glih tašen uosu koker pr tridesetih, pedesetih al osemdesetih. Morbet še večji.

— Sej glih zatu. Če smo vsi glih, zakej ne bi volili vre po osemnajsteh letih? Jn, koker rečeno, tu je demokracično.

— Znaš, po moji glavi, be tu jemelo kašen pomen, če be bli tisti od osemnajst let bol pametni, koker smo mi ta stari. Ma če jemajo glih tašno pamet, pole bojo s tega samo še večje špeže. Dosti več tisteh potrdil, volivnic jn vse sorte karte. Jn če češ bet taku strašno demokracičen, zakej volivno pravico pr osemnajsteh? Zakej ne pr sedemnajsteh? Al pej še prej? Kej niso otroci tudi ledje? Kej misleš, de an mulc, ke jema deset let, ne be znou prekrižat tisti znak? Sej bi mu lahko uče vse povedau. Kej niso tudi otroci zainteresirani, kaku gre država naprej?

— Ma Mihec, otroci nimajo ta prave razsodnosti. Kej bojo otroci volili? Dej, dej!

— A, lep demokrat si, res. Ni kej reč. A, se gre za razsodnost? Zatu ke mi, ta stari, smo razsodni? Sej se vide.

Alenka Rebula

Kot državljani in Slovenci pred šolskim vprašanjem

II.

Že omenjena knjiga UNASCA pravi, da je treba vsem otrokom dati ne le možnost, da v šolo vstopijo, ampak tudi da v njej ostanejo in uspejo. Šele tedaj, ko bi dali vsem enake možnosti, bi najbolje uspevali najpridnejši, ne najbolj privilegirani. Zato je bistvene važnosti tudi to, kaj šola nudi in zahteva, katera merila uporablja, kaj poudarja in kaj opušta. Tudi to spada v ustavno trditev, da je šola treba odpreti (člen 34).

Zato se morajo ljudje zavedati, da šola ni last oblasti in tudi ne poklicnih strokovnjakov. Šola je skupna last delavnih ljudi in mora tem ljudem odgovarjati za svoje ravnanje. Ljudje pa morajo imeti možnost, da šolo soustvarjajo, nadzorujejo in upravljajo v svojo korist. Ne samo nekateri. Vsi in še najprej tisti, katerim mora šola dati sredstva socialnega in človeškega osvobajanja, ker so najbolj zatirani.

ŠOLA — ČIGAVA LAST

Tradicionalno velja, da imajo do šole pristop samo »pristojni«. To se pravi: v prvi vrsti od vlade nastavljeni najvišji šolski organi, nato ravnatelji, profesorji in sploh uslužbenci. Dijaki naj bi predstavljali, v kolikor so predmet vzgoje, molčeče občinstvo. Uradno je vedno veljalo, da je vse, kar se dogaja v šoli, interna zadeva, v katero je državljani lahko pogledal le, če je imel otroka na šoli. Skratka, to naj bi bilo telo, ločeno od družbe, ki živi svoje neodvisno, mirno in čisto življenje v službi občine priznanih vrednot.

To gledanje je tudi danes še razširjeno. Javljajo se na primer, ko starši mislijo, da lahko govorijo le o ocenah, in ko nekateri profesorji z zgražanjem gledajo na to, da bi se »tuje« sile vmešavale v »njihove« zadeve.

To prepričanje, da šoli pripada neka posebna avtonomija, je sprejela žal tudi večina staršev. Le kdo si upa protestirati o čem drugem, kar bi ne bila ocena ali kurjava ali izlet? In kdo se za kaj drugega sploh zanima od teh »zunanjih gledalcev«? Zdi se, da ljudje prepuščajo skrb za najbistvenejša vprašanja drugim, ki se na to razumejo.

Zato si morajo vsi delavni ljudje ustvariti novo zavest. Zavest, da je šola del njih samih, njihova dolžnost in pravica, da pomeni vplivati na šolo vplivati na družbo in torej na vse probleme, v katerih živijo. Tej skrbi moramo dodati še svojo narodno skrb in odgovornost do svoje manjšine. Šola je naša in mora biti v službi narodnosti in boljše prihodnosti sploh.

NOVI ŠOLNIK — DELAVEC V KULTURI

To vprašanje pa je treba reševati tudi z druge strani. Šolniki morajo dati temu razvoju svoj nenadomestljivi doprinos kot posamezniki in kot kategorija, ki še vedno v šoli ni deležna svojih pravic.

Šolnik naj bi se zavedal, da je v službi ljudi in da vsaka avtoriteta, ki dela proti tem širšim koristim, zanika ustavna načela in se s tem sama postavlja izven pravice, pa tudi če ima za sabo zakone. Šolnik naj bi zavestno zavračal avtoritarno vlogo, ki mu jo šolski sistem dodeljuje, iskal pristen stik z dijaki in ljudmi in v skupnem sozvožju gradil svojo novo, demokratično vlogo kulturnega sogovornika. Ljudi

naj bi spodbujal k sodelovanju, kritičnosti, vključitvi v načrtovanje in metodiko izobraževanja.

Vzporedno s tem naj bi rasla njegova sindikalna zrelost, zavest povezanosti z vsemi delavskimi kategorijami. Do tega smo sicer še zelo daleč, saj v času splošnega sindikalnega poenotenja (ki izraža zavest, da ne gre več samo za plačo, ampak za besedo v političnem življenju), obstajajo še neštevilni avtonomni sindikati šolnikov.

Tudi slovenski šolniki niso izjema. Velika večina je odsotna v slovenskem kulturnem in političnem življenju, pa tudi sindikalna zavest se mora še bolj razviti. Zlasti pa se mora razviti povezanost z ljudmi, z bazo. Celotna šolska struktura navaja šolnika k temu, da se bolj počuti v zbornici kot med ljudmi.

Slovenci se spomnimo tistih naših šolnikov, ki so živeli iz ljudi in za ljudi, ki so bili največkrat učitelji, pevovodje, politiki, pravni svetovalci in še kaj, in ki bi tudi danes prav gotovo znali najti svoje pravo mesto. Čeprav zveni nesodobno, naj omenim Trubarja in njegovo spoznanje, da je brati in pisati v svojem jeziku ključ do narodovega napredka in pogoj samohranitve. Danes pomeni »brati in pisati« dosti več, a kultura ostaja prav tako bistveno važna kot tedaj.

Spomnimo se tudi Cankarjevega obsojanja tedanje inteligence, ki je izgubljala pristne solidarne odnose z ljudstvom in je bledela v banalnosti, hlapčevstvu in oportunističnosti. Njegov učitelj Jerman še danes lahko pove marsikaj grenkega in resničnega) našim šolnikom in naši javnosti.

Preroditev slovenske šole je odvisna od premikov v italijanski družbi in obenem od skupnega napora vseh demokratičnih Slovencev. Naša akcija naj bi torej šla od najširše politične do narodnostne in osebne prizadevnosti, zajela pa naj bi čim širši krog naših ljudi.

ŠOLSKE KNJIGE (ALI YAŽ V MILIJON IZVODIH)

Ljudje so dolgo verjeli ali sprejemali, da šola v njihovem imenu otrokom razlaga svet. Zlasti v osnovni šoli, pa tudi pozneje, je knjiga tisto sredstvo, iz katere se šolska mladina uči na pamet, spoznava nove stvari, kraje, ljudi, zve za dogodke iz daljnih dni. Stavek lahko tudi obrnemo. Šolska knjiga je sredstvo, s katerim ne zveš določenih dogodkov, kjer ti NE opišejo nekaterih tipov ljudi (temveč samo en tip).

Na primer: pregledajte nekaj italijanskih čitank in zgodovinskih knjig in boste videli, kakšen je fašizem, kakšna je Italija, kakšen je svet po mnenju ministra za šolstvo).

Naj povzamem samo osnovne poteze teh knjig, ob katerih mladi rod po Italiji »spoznava« svojo državo. Zadovoljni, čeprav trudni kmetje se vračajo z bogatih njiv. Trudni, a spet srečni delavci se vračajo iz tovarn, kjer zanje očetovsko skrbijo gospodarji. Matere so vesele gospodinje brez denarnih skrbi. Ministri in generali ter sploh vse osebnosti so vsi neoporečni veljaki, ki živijo za narod. Skratka, smo družba ljudi, kjer vsakdo z veseljem in zadoščenjem dela, kjer smo vsi enaki, in kjer človek obogati le, če je pametnejši in bolj delaven od drugih.

Trpljenje je prikazano kot nekaj osebnega,

kar se odigra med ljudmi zaradi njihovih značajev ali usode. Tudi to je res, a knjiga zvesto izpušča opis tistega trpljenja, ki je izraz družbenega zatiranja. Starka v šolski knjigi trpi samo zato, ker so jo domači zapustili, a ne tudi zato, ker nima pokojnine, ker nima zdravstvene zaščite, ker živi v podstrešni sobici. V tej knjigi tudi ni brezposelnosti, ni predmestnih barak, ni mafije ne velekapitalistov. Tudi ni otrok, ki ne hodijo v šolo ampak kradejo po gnilih neapeljskih ulicah, tu ni nerazvitih otrok, spastikov, prizadetih otrok alkoholikov, nezakonskih otrok po zavodih, ni mladinskih zaporov ne umobolnic. V šolski knjigi gre v zapor vedno le tisti, ki je zvit, tatinski in zločinec, nikoli nedolžen ali vsaj delno kriv revež. V knjigi tudi ni zdravnikov, ki bi imeli namesto srca denarnico, tu so vsi izobraženi in dobrohotni belo oblečeni gospodje. Tudi ne piše, da fašisti še rovarijo po državi. Baje se je vse končalo leta 1945. Tudi ne piše, da se je kralj obnašal kot zajec, in ne samo on. In tako dalje.

Vsega tega v knjigi ni. Že res, da otroku ne smemo ubiti otroštva s samimi grozotami. A prav tako je res, da bi lahko otrokom posredovali svet bolj verodostojno, in bolj resnično. Tako bi mu že od malega nudili možnost, da čuti, kaj je pravica in kaj ne.

Nekateri poskusi, ki so jih izpeljali pogumni šolniki, vendar dokazujejo, da je drugačna šola mogoča. Omeniti je treba predvsem don Milanija, skupino L'erba voglio in druge.

Ni čudno, da je ta drugačna šola zrasla prav iz tistih krogov, ki bi v tradicionalno šolo nikoli ne mogli stopiti ali v njej vsaj gotovo ne uspeli. Ti otroci, neobremenjeni z malomeščanskim arivizmom in individualizmom, so pokazali kritičnost, čut za skupnost in veselje do študija dosti prej kot njihovi sovrstniki v mestu. Prav v mestu so ti šolniki naleteli na na največje težave, kajti otroci so že bili navajeni delati le zato, ker morajo. Navajeni na avtoritativizem so na svobodo reagirali nezrelo in neodgovorno. Šele čez leto, dve so se počasi začeli razvijati z učiteljem v demokratično skupnost. Da je to dosegel, je moral učitelj začeti s takim poukom, med nasprotovanji kolegov, staršev in okolja, z učenci, ki mu niso zaupali in niso sodelovali.

Skratka, drugačna šola se je do sedaj lahko razvijala le po zaslugi posameznikov in skupin, proti katerim je celotno in kompaktno nastopal ves šolski aparat. Večino teh učiteljev so premestili, onemogočili, obtožili »politikantstva«.

Vprašanje, ki si ga ob tem lahko postavimo, je to: kakšne možnosti razvoja in osvobajanja ima družba, kjer je sistematično onemogočena šola zapostavljenih, šola najpotrebnejših? Kjer so prizadevanja za povezanost z ljudmi in za odprte, ustvarjalne odnose, ožigosana kot politikantstvo?

Za razmišljanje o tem bi bilo vsakemu državljanu koristno, da se informira o teh dogodkih kar najbolj resno. Knjig o tem je veliko, le da ne prodrejo v krog tistih, ki že predhodno mislijo, da jim je vse jasno. Tudi široki revijalni tisk marsikatera dejstva izkrivlja ali vsaj pomirjevalno zmanjšuje (razen izjem).

(Nadaljevanje sledi)

Slovenska skupnost v korist šole

Slovenska skupnost je v deželni svetu vložila nov zakonski osnutek, ki je za obstanek in razvoj našega šolstva v zamejstvu zelo važne vsebine. Gre namreč za podporo slovenskim šolam, združenjem staršev, sindikalnim organizacijam ter novim šolskim odborom v zvezi s stroški in bremenom, ki jih imajo ti organi zaradi dvojezičnosti.

Slovenska skupnost je v tej zakonodajni dobi vložila preko svojega deželnega svetovalca dr. Draga Štoke že šest zakonskih osnutkov, ki so dokajšnje pomembnosti za celotno zamejstvo. Najprej je bil vložen zakonski državni osnutek za globalno zaščito slovenske manjšine (št. 1/73); potem je slovenski deželni svetovalec vložil zakonski osnutek, ki predvideva prisotnost slovenskih strokovnjakov v deželni obrtniški komisiji ter v deželni kmetijski ustanovi, to je ESA in ERSA (št. 58/74). Tretji zakon, ki ga je vložila Slovenska skupnost, zadeva zemljiško knjigo in uporabo slovenskega jezika, oziroma slovenskih uradnikov v teh uradih (št. 86/74). Bil je nato predložen zakonski državni osnutek, ki predvideva preureditev radio Trst A ter ustanovitev slovenske televizije v sklopu RAI-TV (zakonski osnutek 2/74). Na področju kmetištva je bil predložen zakonski osnutek v korist čebelarstva in čebelarjem (št. 101/74). Končno pa je deželni svetovalec dr. Štoka vložil 17. t.m. zakonski osnutek, ki smo ga omenili v začetku in ki zadeva slovenske šole (št. 115/75).

Zakonski osnutek o slovenskem šolstvu je sestavljen iz treh členov, ki govorijo o povrnitvi vseh stroškov in bremen, ki jih imajo naše šole, sindikalne organizacije, združenja staršev ter šolski odbori zaradi dvojezičnosti, in sicer zaradi korespondence, žigov, lepakov, okrožnic, tiska itd. Fi-

nančna sredstva naj bi se krila iz deželnih letnih proračunov.

Zakonskemu osnutku je svetovalec dr. Štoka napisal daljše uvodno poročilo, ki govori o delovanju slovenskih šol, o njih formalni ustanovitvi z zakonom iz leta 1961 ter o šolski problematiki na splošno.

Gre za zelo važne pobude, ki jih bodo morale deželne oblasti v eni ali drugi obliki upoštevati, saj odražajo želje in skrb vseh Slovencev v zamejstvu.

—o—

GLASBENA MATICA — TRST

Sezona 1974-1975

PETI ABONMAJSKI KONCERT

V sredo, 29. januarja 1973 ob 21. uri

V Kulturnem domu v Trstu

TRŽAŠKA KOMORNA SKUPINA

Gloria Paulizza - sopran, Elena De Martin - mezzosopran, Giuseppe Botta - tenor, Paolo Loss - bariton, Roberta Lantieri in Neva Merlak - klavir.

Rezervacija in prodaja vstopnic v pisarni Glasbene Matice (Ul. R. Manna 29 — telefon 418.605) in eno uro pred pričetkom koncerta pri blagajni Kulturnega doma.

Nabrežina

Franc Pertot: KACAVAT

V nedeljo popoldan je bila nabrežinska dvoranica nabito polna, kot že dolgo ne. Vaščani so v velikem številu sledili novemu narečnemu delu domačina Franca Pertota, ki je po več kot dvajsetih letih spet pripravil celovečeren domači program.

Franc Pertot, znan tudi kot »vaščan«, se je vedno zanimal za gledališke dejavnosti in zlasti na narečna dela. Naj spomnimo le na zelo uspelo prireditev ob desetletnici izгона na prisilno delo v Nemčijo v letu 1943. Tedaj je Pertot pripravil prizorčke, ki so prikazovali prisilni odhod, dolgo in trdo vožnjo v tovornih vozovih, življenje v tujini ter končno povratek. Nastopali so sami izgnanci, ki so občuteno podali življenje v tujini. Vasi pa je ostala Pertotova pesem »Od Slivnega do Križa«, ki je postala nabrežinska himna.

CIKLUS PREDAVANJ IZ SLOVENSKE KNJIŽEVNOSTI

S predavanjem »Nastajanje slovenske književnosti«, ki ga je imel v sredo, 15. t.m. prof. Jože Koruza, se je začel cikel predavanj iz slovenske književnosti, ki jih prireja Narodna in študijska knjižnica v Trstu. Vsa predavanja bodo v Kulturnem domu.

Naslednje predavanje bo imel prof. Boris Paternu in sicer pod naslovom »Slovenska poezija XIX. stoletja«. Predaval bo 29. t.m. ob 18.30.

Nato se bodo zvrstili še naslednji predavatelji, vedno na istem kraju in ob isti uri: prof. Matjaž Kmecl (»Slovenska pripovedna proza XIX. stoletja«), v sredo 12. februarja; prof. Antón Slodnjak, ud Slovenske akademije znanosti in umetnosti (»Slovenska moderna«), v sredo 26. februarja; prof. Franc Zadavec (»Slovenski ekspresionizem«), v sredo, 12. marca; prof. Lino Legiša (»Prispevek zahodnega dela v slovenski književnosti«), v sredo, 26. marca; in prof. Helga Glušič (»Sodobna slovenska književnost«), v sredo 9. aprila.

Predavanja so namenjena tudi profesorjem in učencem naših srednjih šol.

STALNO SLOVENSKO GLEDALIŠČE V TRSTU
Kulturni dom

Pavel Golia

J U R Č E K

Pravljica v štirih dejanjih s prologom
V torek, 28. t.m. ob 15.30

Diskusijski večer o demokraciji

V četrtek, 16. t.m. je bil v dvorani Slovenske prosvete v ulici Donizetti 3 peti diskusijski večer, ki je bil posvečen vprašanju, kaj je demokracija in v čem je kriza današnje demokracije. Uvodne referate so imeli Bogdan Berdon, Dušan Černe in Ivan Bužecan; prvi je orisal značilnosti in temelje demokracije; drugi je kritično osvetlil današnjo demokracijo, posebno glede na naloge, ki jih še ni povsem rešila, kot na primer zagotovitev socialne pravičnosti in uvedbe samoupravljanja na vseh delovnih področjih; tretji pa je opozoril predvsem na izrazite hibe demokracij, na primer da še ni bil rešen problem prave udeležbe ljudstva in narodnih manjšin pri oblasti.

Sledila je zelo živahna razprava, ki je obravnavala vprašanja kot: ali je demokracija ideologija ali ne; svoboda, ki zagotavlja demokraciji prednost pred vsemi

drugimi sistemi; čar demokracije, ki ga občutijo in priznavajo celo totalitarna gibanja in sistemi in se zato tudi sami označujejo za demokratične; da demokracije ni istiti s socialno pravičnostjo, ampak da je veliko več; problem oblasti in nujnost nadzorstva opozicije nad tistimi, ki vladajo, kar je glavna značilnost demokracije: šibkost demokratične udeležbe pri oblasti v velikih državah v primerjavi z manjšimi, in podobno. Razprava je še bolj opozorila na problem narodnih manjšin v demokracijah in na problem demokracije oziroma dvojezičnosti v tukajšnjih sindikatih, o čemer se bo nadaljevala diskusija na prihodnjem sestanku dne 30. t.m.

V debati so govorili poleg že omenjenih še Boris Gombač, Marij Maver, Albert Štrajn, gospa Nadja Sosič-Malalan in Franc Jeza.

Vrnimo se k nedeljski prireditvi. Vsebinska sama ni bila nič posebnega, glavni cilj pa je bil prikazati življenje v vasi pred kakimi petdesetimi leti prav ob začetku fašizma. Ves čas in vse razgovore preveva skrb za naš narodni obstoj in za našo zemljo. Izstopa tudi trdo življenje našega Kraševca, ki si z velikim trudom in ob premagovanju velikih nevarnosti, zlasti na morju, zasluži košček kruha. Ponos in večkrat tudi trma pa ga spodbujata, da ne omaga in da z zaupanjem gleda v bodočnost, katera bo boljša le, če bo združil vse sile in skupno z ostalimi kljuboval tako naravnim kot političnim nasprotnikom.

Mlada Pepka, hčerka botegarjevega Pierota in Tonce, se je zagledala v Ninija, zgovornega in prijaznega vaškega fanta, ki pa je večkrat brez zaposlitve. Vanjo pa je zaljubljen mlad, sicer neokreten gospodar Tinče, ki je pogodbo tudi njenim staršem. Ti jo pregovorijo, da mora s Tinčetom prevzeti sama pobudo in mu tako pomagati, da premaga svojo bojzljivost. Pepka res posluša starše in tako spozna vse dobre lastnosti Tinčeta, ki z njeno pomočjo premaga svojo sramežljivost. Ob koncu se vse lepo konča, saj se tudi dotedanja tekmeča pobotata in skupno z ostalimi domačimi skleneta večje sodelovanje in medsebojno pomoč, da bodo lahko kljubovali tujcem, ki vedno bolj silijo na našo zemljo.

Igro je režiral Lucijan Terčon, ki je že večkrat režiral male vaške dramske skupine; svoje delo je opravil dobro. Posamezne vloge so odigrali: Pierota veteran Stanko Devetak, ki se je že večkrat izkazal s tem, da se dobro vživi v vlogo in jo zato tudi dobro in naravno poda. Majda Terčonova kot Tonca, je živo uprizorila lik starejše kraške gospodinje; nekoliko bolj neokretna je bila morda Tamara Caharija kot Pepka, čeprav moramo ta njen prvi

(Dalje na 7. strani)

Jubilejni koncert v palači Attems

V nedeljo 26. januarja ob 16. uri bo v palači Attems na Kornu jubilejni koncert učiteljskega pevskega zbora »Emil Adamič«. Zbor bo nastopil ob 50-letnici svoje ustanovitve z izbranim sporedom.

Ta zbor ima že dobro znano delovno preteklost. Njegov predhodnik je bil zbor primorskih učiteljev, ki je prvič nastopil že leta 1922. v Trgovskem domu v Gorici. Vodil ga je nepozabni glasbeni organizator Srečko Kumar, poleg Emila Adamiča, v najtežjih časih, ko je bila nasilno preganjana slovenska pesem in beseda. Pevski zbor jo je leta 1926. ponesel tudi v nekatera italijanska mesta, kjer je dosegel velika priznanja in pohvale. Še isto leto pa je moral prenehati s svojim delovanjem.

Njegovo delo je nadaljeval osrednji učiteljski pevski zbor v Ljubljani. Zaslovel je ne samo doma, ampak tudi v Belgiji, Nemčiji, Franciji, Švici. V Arezzu je dosegel častno mesto.

Nekajkrat je prišel tudi v naše kraje in je s pesmijo zbudil spomine na tista leta,

Pisma uredništvu:

Predragi mi prijatelj Novi list!

Vas prosim, nikar se ne bojte, da vam ne ostanemo zvesti. Novi list nam je zelo drag in nam prinaša mnogo novic in resnice, tudi o tistem, kar ni prijetno, o krizi in težavah. Zelo ljub nam je tudi zato, ker je pisan v našem materinem jeziku.

Oprostite, ker se nisem mogla oglasiti za praznike. Vzrok je bila bolezen — influenza. Imamo jo tudi tu.

Zaradi mizerije in draginje ter slabih letin tu v hribih vse emigrira in ostaja doma malo delovne sile.

Posiljam vam naročnino za celo leto. Je pač tako, da brez tega lista ne moremo biti. Korajžno naprej! Dobra volja vse premore. Trudite se še naprej za naš slovenski rod, ki prestaja toliko gorja.

Iskrena hvala in srčno vas pozdravljamo vsa družina, posebno pa Olga Maria S.

Zgornje pismo smo prejeli od neke naše naročnice iz Beneške Slovenije. Mislimo, da bi lahko bilo za vzgled marsikomu.

Gorica

Sindikatovo sporočilo

Sindikato slovenske šole — tajništvo Gorica je na svoji seji z dne 17.1. 1975 razpravljalo o seminarju za slovenske šolnike, o šolskih odredbah ter je zavzel stališče v zvezi z okrajnimi šolskimi sveti.

O seminarju je sindikat načelno sklenil, naj bi v začetku aprila, in sicer celodnevni za vse šolnike. Za učitelje naj bi bila predavanja skupna, za profesorje pa po predmetih. V tej zvezi je bilo še govora o seminarju z obveznim bivanjem, ki bo od 1. do 8. aprila t.l. v Gradežu za profesorje zgodovine. Možnosti udeležbe na tem seminarju za šolnike iz Gorice je omejena na 5 učiteljev in 5 profesorjev.

V zvezi s pooblaščenimi odredbami je predsednik prof. Sirk poročal o zakonu št. 1 z dne 14.1.1975, ki vnaša nekatere popravke delegiranih odredb. Po teh poprav-

kih se je tudi na Goriškem in Tržaškem porajala nova prosvetna in pevska pomlad.

Seme, ki so ga sejali takratni glasbeni buditelji, je tu na naši zemlji začelo kliti in buditi narodno občestvo.

Požrtvovalni pevci zbora »Emil Adamič« gojijo njegovo rast do bohotnega razcveta.

V nedeljo jih bomo ob polstoletnem jubileju poslušali in naše misli bodo pohitele nazaj v tiste čase, ko je to seme v trudu in potu na Goriškem začelo poganjati prvo brstje.

Na nedeljskem koncertu, ki ga bo vodil dirigent Branko Rajšter, so po večini na sporedu skladbe naših domačih skladateljev.

Izredno odkritje v Dalmaciji

Tudi mednarodna kulturna javnost je postala te dni pozorna na novico o izrednem odkritju v Dalmaciji. Splitski jamarji so namreč našli v vasi Marina blizu Trogirja »fantastično lepo« votlino, v kateri je urejena cela cerkev s sedmimi oltarji. Nekatere »dvorane« v votlini so velike kot nogometno igrišče. V votlini so našli lončarske izdelke iz 7. in 8. stoletja, torej iz časa kmalu po naselitvi Hrvatov v zaledju tedanjih bizantinskih mest v Dalmaciji; to pomeni dragocen doprinos k hrvatski arheologiji in bo morda pomagalo rešiti katero izmed ugank starohrvatske zgodovine, če namreč drži, da gre za starohrvatsko keramiko. Vsekakor je morala biti votlina znana že v rimskem času, kot dokazuje glava, izklesana v rimskem slogu, na stebru v bližini vhoda v jamo.

Morda je že tedaj služila za skrivališče in svetišče kristjanom. Vsekakor pa je morala biti v srednjem veku pravi romarski kraj. Oltarje je izdelal neki »Jakob iz Benetk«, stene pa so poslikane s freskami neznanih mojstrov 13. in 14. stoletja. Kot trdijo splitski jamarji, ki so odkrili jamo, so tudi drugi v njej najdeni predmeti izredne važnosti. Upati je, da se bo v kratkem še kaj več zvedelo o tem in tudi mnenje arheologov. Ravno v Splitu ima hrvatska arheologija svoje najmočnejše oporišče.

STALNO SLOVENSKO GLEDALIŠČE V TRSTU
GOSTOVANJE PRIMORSKEGA DRAMSKEGA
GLEDALIŠČA IZ NOVE GORICE

Ivan Cankar

HLAPEC JERNEJ IN NJEGOVA PRAVICA

(Dramska freska v dvanajstih postajah — dveh delih)

Odrska priredba: JOŽE BABIČ

Scena in kostumi: VLADIMIR BARTOL

Glasbena oprema: FRANCE LAMPRET

Režija: JOŽE BABIČ

V nedeljo, 26. t.m. ob 16. uri v župnijski dvorani v Števerjanu

v ponedeljek, 27. t.m. ob 20.30 v Katoliškem domu v Gorici.

V torek, 28. t.m. ob 20.30 v župnijski dvorani v Doberdobi

EKUMENSKO PISMO

Apostolstvo svetih Cirila in Metoda je razposlalo svoje »Pismo« (v slovenščini) za januar. V njem naznanja svoje ekumenske pobude. Pečat tega »Ekumenskega centra« (Via delle Docce 38) na pismu ima francosko in italijansko besedilo. Zakaj ne tudi slovenskega? Je morda slovenščina tudi ekumenizmu napoti? Saj gre vendar pri »Apostolstvu« za slovensko pobudo. Če pa je slovenščina pri tem nezaželeno, naj se gredo ekumenizma brez Slovencev.

—o—

STALNO SLOVENSKO GLEDALIŠČE V TRSTU

Kulturni dom

Ferenc Molnar

L I L I O M

V petek, 24. t.m. ob 20. uri - Abonma red I

VABIMO NAROČNIKE IN BRAVCE

da naj nam pošiljajo v objavo obvestila o kakem dogodku, o katerem želijo, da bi bil javljen v listu, npr. o rojstvih v prijateljskih družinah, čestitke ob doseženi diplomii, o smrtih itd. Obvestila so brezplačna. Večkrat se kdo obrne na uredništvo, zakaj nismo objavili sporočila o kakem takem dogodku. Toda iz tehničnih vzrokov lahko objavljamo samo tista, ki so nam poslana v objavo, sporočena po telefonu itd. Vsa taka sporočila radi brezplačno objavimo, razen če gre za plačan oglas ali osmrtnico.

Uredništvo

DEŽELNE IN OBČINSKE VOLITVE BODO
NAJBRŽ JUNIJA

(Nadaljevanje s 1. strani)

ali levi opoziciji ali obeh, kar bi imelo za posledico kronično šibko vlado brez trdne večine, tem bolj, ker bi zmanjšanje moči krščanske demokracije spravilo socialiste še v večjo skušnjavo po sodelovanju s komunisti v okviru kake »velike levice« ali ljudske fronte. To pa bi dalo nov argument misovski propagandi. Lahko bi se pojavila celo nevarnost kakega razkola v KD. Gotovo pa je le, da stojita Italija in krščanska demokracija pred novimi, težkimi in morda usodnimi odločitvami.

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

Tretja premiera Stalnega slovenskega gledališča - Ferenc Molnar: Liliom

Ferenc Molnar je madžarski dramatik, ki spada že v preteklost, a so njegove drame in pravljicne igre vendar take, da jih tudi še danes radi gledamo. Madžarska dramska literatura je sicer zaprta v svoj svet, a tistih nekaj del, ki je prodrlo v svet, kaže izrazito darovitost za oder, da omenimo samo Fodorrevo *Maturo* in Molnarjev *Liliom*.

Zdi se, da madžarski dramatik sega bolj po ustaljenih pripovedih, kot mo modernih izraznostih: v dolgi, mestoma predolgi pripovedi, pove vse tisto, kar bi si gledalec lahko že sam mislil, kljub temu pa najde v tem pripovedovanju toliko izrednega in zanimivega, da vedno znova drži gledalca v napetosti. Taka je *Matura* in tak je *Liliom*; obe smo lahko slišali že na valovih naše tržaške radijske postaje in *Maturo* gledali tudi na odru; *Liliom* pa gledamo lahko te dni v izvedbi Stalnega slovenskega gledališča.

Predstava tega zadnjega dela sloni na glavnem junaku *Liliomu*, cirkuškemu uslužbencu, ki ga ima lastnica v glavnem zato, da privablja dekleta. *Liliom*, brezskrbni človek, svoboden, vagabund in neodgovoren, pusti cirkus, ko spozna preprosto dekle *Julio* in gre z njo. Prizori, ko se odloča *Liliom* za eno ali drugo pot, so negotovi: v fantaziji mu zablesti cirkuški svet, njegova brezskrbnost in lepota in že bi ga lastnica zvalila nazaj v službo, da ne nastopi *Julia* in mu pove, da čaka otroka. *Lilioma* prevzame novo doživetje: v vsej svoji brezskrbnosti vidi novo srečo.

Potem v veselosti najde pijanca *Ficsurja* in ta ga pridobi za svoj načrt: ubila bosta *Linzmana*, s tem dobila denar in nato odšla v Ameriko. A načrt se jima ponesreči. V obupu si *Liliom* vzame življenje, *Ficsur* pa zbeži.

A ko že mislimo, da je komedije konec, se prične njen najbolj sanjski in pravljicni del. Zdaj je *Liliom* pred sodiščem v nebesih in sodi ga državni uradnik. Ker se *Liliom* ne kesa svojega dejanja, mora zadostiti zanj, nato pa gre na zemljo, da lahko vidi svojo hčerko in ženo. Žena ga ne spozna takoj in *Liliom* v tej zavesti odide.

Zgodba sama je razvlečena kot pravimo navadno takim dramam. Nestrpni gledalec bi že rad videl konec, a nekaj je še, kar želi dramatik povedati. To zgodbo je režiser *Dušan Mlakar* zelo spetno postavil pred gledalca, tako da je ohranil videz resničnosti in pravljicni sanjski del, ki ne odbija. V delu je našel polno takih trenutnih obratov, ki presenečajo. Poudaril je naivnost in preprosto mišljenje preprostih ljudi, služkinj, pa tudi *Lilioma* samega in njegovo mišljenje. Vse to gledanje in ravnanje je psihološko in dramaturško režiser podprl in je verjetno v tem največja vrednost režije. Tudi scene, ki bi jih mogel prikazati groteskno, zažive v tem čisto resnem vzdušju, umetniško polno. Morda bi potegnil kje nekaj črt in bi s tem delo še pridobilo na veljavnosti.

Prostor je zamislil *Drago Turina*, scenograf iz Zagreba; našel je izvirno, simbolično podobo ogrođa sredi odra, ki ga igralci vrte in se ob tem pokažejo na odru vsi igralci. Tako nastane nova scena.

Kostume sta naredili *Mija Jarčeva* in *Marija Vidau*. Posebno kostumi v zadnjem dejanju so zanimivi in smiselni.

Dramaturško vodstvo je imel *Jože Babič*, songe po besedilu pa je sestavil *Miroslav Košuta* in jim je dal glasbeno vsebino *Aleksander Vodopivec*. Lektorica je bila *Majda Križajeva*. Edino prevajalca ni navedenega, kar bi bilo nujno, saj *Molnar* gotovo ni napisal *Lilioma* v slovenščini. Verjetno je bil uporabljen že kak prevod iz prejšnjih let.

Naslovno vlogo *Lilioma* je režiser zaupal *Antonu Petjeju* in mislimo, da jo je izvrstno rešil. Od vsega začetka igraje pristopa k svoji vlogi, v notranjih preobratih se lahko zresni in potem spet hiti igraje dalje, dokler v zaključni sceni ne pripelje igraje in smeje svoje *Julie* pred občinstvo in se mu smeje pokloni. Imaš vtis, da hoče reči: No, to je bila igra in samo igra, ki smo jo igrali. Tudi začel je tako: tisti lagodni, vagabundski tip vodi k srečnemu ali nesrečnemu koncu, a ta nesreča ga ne prizadene, ker ves čas čutimo, da jo igra. Celo njegov samomor je tak. To je pač legenda. Njegova hoja in njegova drža izražata eno samo veselo in vagabundsko pot. Mislimo, da je ta način *Petjetove* igre zelo posrečen.

Njegova partnerica *Julia* je *Ljdia Kozlovičeva*. Iz prisrčne naivnosti zori njena igra v tisto tragiko, ki čuti odgovornost za svoje in *Liliomovo* življenje in še za življenje otroka. Ta prisrčnost in milina sta najlepši del njene igre. Njena prijateljica *Marije Bogdana Bratuževa*, ki ustvari s *Kozlovičevim* nepozabni lik naivnosti in preprostosti. Čeprav čutiš, da igra

svojo naivnost, je posebno v nekaterih scenah zelo izvirna in posrečena. *Silvij Kobal* je ustvaril pijanca *Ficsura*, ki vodi *Lilioma* po zgrešeni poti. Lik je tipično kobalovski, vendar je tak, da pogosto prevzame s svojo mimiko.

Lastnica zabavišča je *Mira Sarđočeva*, ki zelo doživeto poudari dogajanja. *Sicer* pa nastopa ves ansambel gledališča. Med temi ima pomembno vlogo še *Jožko Lukeš* kot državni uradnik, *Alojzij Milič* kot *Hugo*, *Stane Starešinič* kot *Linzmann*, *Miranda Caharijeva* kot *Luisa* in *Zlata Rodoškova* kot *Hollunderjeva*. Poleg teh nastopajo še: *Adrijan Rustja*, *Stane Raztresen*, *Dušan Jazbec*, *Danilo Turk*, *Rado Narkrst*, *Livij Bogatec* in *Stojan Colja*, ki skrbi zlasti za lep pevski del.

Tako bo verjetno komedija še dalje vabila gledalce in bodo odhajali od te sanjave predstave zadovoljni.

J. P.

—o—

RAZPRAVA O PAHORJEVEM ROMANU

Zadnji zvezek »Slavistične revije« (1974) prinaša med drugim razpravo o tehniki širjenja pripovedi v romanu *Borisa Pahorja* »Vila ob jezeru«. Pahor je, kot znano, razširil v roman svojo lepo novelo »Laneni kosmiči v laseh«. Razpravo je napisal *Martin Ahlin*.

LEPA NOVELLA V »SODOBNOSTI«

Januarska številka »Sodobnosti« prinaša prvi del zelo lepe novele *Nade Matičič* »Kadar veter poje«. Ženska srednjih let preživlja dolge počitnice na samotnem naseljenem otoku v Dalmaciji in obuja spomine na enajst let zakona z možem, ki se je neke nedelje po dolgem poslušanju *Bachove* glasbe smrtno ponesrečil na izletu z avtom. Ona ne ve, da je bil samomor. Zakaj? Ker sta izgubila duševni stik med seboj? Ker je bilo njuno življenje preveč urejeno in se mu je zastudilo? To bomo zvedeli v nadaljevanju. Omeniti je še pesmi *Lojzeta Krakarja*, *Nevine Birsa* in *Francija Zagoričnika* in članek *Janka Jerija* o *Koroški*.

Nov mesečnik v Trstu

Te dni je izšel v Trstu nov italijanski mesečnik z naslovom »Incontro«. Pravzaprav gre za prvo poskusno številko *kristjanov*, ki so sodelovali pri nedavnem referendumu in so nato sklenili, da bodo tudi v bodoče nastopali v skupnih akcijah in v skupnih naporih za drugačne odnose znotraj tržaške družbe in tržaške verske skupnosti. Novi tržaški list ima tako namen, da skupino bolj povezuje in istočasno pove širši javnosti, kakšna so stališča tistih *kristjanov*, ki se ne istovetijo vedno in za vsako ceno s stališči tržaške kurije.

Na uvodnem mestu so članku »Po referendumu« izražene temeljne misli in osnovni programski koncepti, ki so skupni imenovalci raznim silam in pozicijam, saj so v skupnem uredništvu ljudje z različnih sindikalnih področij, iz raznih političnih in delavskih organizacij. Ob koncu članek pravi: »Želimo vzpodbuditi k razmišljanju in sodelovanju vse, ki si kot posamezniki ali v skupinah prizadevajo, da bi pravilno pričevali evangelij revnih v socialnem in političnem kontekstu našega mesta. Zato se bomo potrudili in razvijali teološka stališča iz nujnosti po svobodi in zaradi tistega pričevanja zapostavljenih in revnih, ki je bilo v podlagi *Kristusovega* dela in tudi vseh tistih, ki so z njim »gradili« evangelij.«

V tej številki zasledimo nato še zanimive član-

ke o delegiranih dekretih, o ACLI, o urbanističnih problemih v Trstu, članek o težnji tržaških škofijskih krogov, da bi v vseh predvojnih in povojnih letih razdvajali slovenske in italijanske vernike in prve postavili v podrejen položaj. Zanimiv je tudi članek o težavah mladine pri svetem *Jakobu* zaradi nerazumevanja tamkajšnjega župnika. Na koncu je daljši zapis o drugem državnem kongresu »*Kristjanov* za socializem«, kongres, ki so se ga udeležili nekateri člani uredništva.

Izid tega novega tržaškega lista je vsekakor zanimiv dogodek v mestu, kjer so vedno le s težavo prihajale do izraza nove misli in nove pobude, še bolj pa je pomemben zaradi svoje posebne religiozne usmerjenosti, saj je v vseh povojnih letih in še posebno v zadnjem desetletju po koncilu, ko so v vseh drugih italijanskih mestih izhajale podobne publikacije, v Trstu odmevala zaskrbljujoča praznina. Upati je, da je izid mesečnika *Incontro* znak, da se tudi v tako tradicionalistični resničnosti Trsta nekaj premika. Morda bodo tudi Slovenci prišli na dan z novimi pogledi in predlogi, ki bodo gotovo v tem listu našli svoj prostor in tako tudi obveščali italijansko javnost ter dali svoj doprinos k skupnim naporom neke tukajšnje družbene in religiozne demokratizacije.

I. T.

S TRŽAŠKEGA

Usoda Krasa je zapečatenena?

(Nadaljevanje s 1. strani)

bolj mobilizirati vso javnost za rešitev ekološkega problema, vendar pa vse skupaj nič ne zaleže, dokler se bodo odgovorne oblasti obnašale tako popolnoma brezbrizno. Nikdar ni slišati, da je bil kdo prijel ali kaznovan, ker je zapeljal tovor smeti na Kras. Mestna policija nima, kot kaže, nobene navodila ali naročila, da bi pazila na take tipe in jim prisodila globo, vsaj tako, kakor jo prisodi za parkiranje na prepovedanem kraju. Menimo, da bi bilo takoj manj takih, ki vozijo odpadke na Kras, če bi vedeli, da jih lahko preseneti policija in jih kaznuje z denarno globo ali jih prijavi sodišču. In mladina bi z večjim veseljem

Sporočilo

Od Vzajemne pokrajinske bolniške blagajne za neposredne obdelovalce v Trstu smo prejeli v objavo naslednje sporočilo:

Na pobudo predstavnikov zdravstvene zavarovanja kmetov, obrtnikov in trgovcev iz Furlanije - Julijske krajine ter predstavnikov zvezne skupnosti zdravstvenega varstva in zavarovanja iz SR Slovenije so se dne 14. januarja 1975 v Ljubljani vodili razgovori o medsebojnem sodelovanju na tem področju.

Razgovoru so prisostvovali tudi predstavniki pokojninskega in invalidskega zavarovanja v SR Sloveniji.

Uvodoma je jugoslovanski generalni končul v Trstu Ivan Renko predstavnilo obeh dežel zaželel uspešen potek razgovorov.

Po večurni temeljiti razpravi so se udeleženci seznanili s temelji zavarovanja (zdravstvenega in pokojninskega sistema) za zavarovance kmete, trgovce in obrtnike tako v Furlaniji - Julijski krajini, kot v SR Sloveniji. Poudarjeno je bilo, da bi izmenjava izkušenj in doseženih rezultatov lahko koristila obema deželama pri nadaljnjem izpopolnjevanju sistema socialnega zavarovanja, še zlasti zdravstvenega zavarovanja. S 1. januarjem 1975 se je v Italiji pristopilo k prvi fazi pomembne reforme sistema zdravstvenega zavarovanja.

Se posebej je bil izražen obojestranski interes za sodelovanje v zvezi s konkretnim nudenjem zdravstvenega varstva občanom iz obeh dežel. V ta namen bi bilo koristno, da bi pristojni dejavniki v obeh deželah na podlagi današnje izmenjave mnenj pristopili k konkretnemu sodelovanju in dogovorom.

Po končanih razgovorih so si predstavniki zdravstvenega zavarovanja iz Furlanije - Julijske krajine ogledali še klinični center v Ljubljani.

—o—

ZANIMIVO PREDAVANJE

Združenje slovenskih medicincev v Trstu vljudno vabi na predavanje o temi: Sodobne smernice v onkologiji (poročila z 11. mednarodnega kongresa za kancerologijo v Firencah). Predaval bo prof. dr. Stojan Plesničar z nekaterimi sodelavci iz onkološkega inštituta v Ljubljani. Predavanje bo 31. januarja ob 20. uri v mali dvorani Kulturnega doma v Trstu.

prirejala snažilne akcije. Pa tudi tržaška smetarska služba je čisto slepa za smeti, ki ne ležijo ravno na cesti.

Zelo nas zanima, kaj bi imeli pripomniti k temu ljudje pri tržaški občini, ki so odgovorni za mestno policijo in smetarsko službo.

—o—

OKROGLA MIZA V SKK

Dne 18. t.m. je bila v prostorih Slovenskega kulturnega kluba okrogla miza na temo: verouk v šoli. Razgovor sta vodila duhovnika Župančič in Bedenič. Prvi je v uvodu orisal s pravnega vidika vprašanje šolskega verouka v Italiji. Sledilo je kratko poročilo o anketi, ki so jo dijaki izvedli na realni in klasični gimnaziji ter učiteljsišču v Trstu, s katero so hoteli ugotoviti, kako gleda slovenska študirajoča mladina na verouk kot šolski predmet. Spregovoril je nato Tone Bedenič, ki je prikazal stanje verouka v Sloveniji, nakar je povedal še nekaj svojih misli v zvezi z ugotovitvami omenjene ankete. Večer se je končal z obširno debato.

V soboto, 25. januarja, bo v prostorih SKK predaval dr. Pavel Fonda, zdravnik v tržaški psihiatrični bolnišnici, o temi: Nove perspektive v oskrbi duševnih bolnikov. Začetek ob 19. uri. Vabljeni vsi.

—o—

SLOVENSKO AMATERSKO GLEDALIŠČE
V TRSTU

V četrtek, 30. januarja ob 20.30 v dvorani p.d. »Ivan Cankar«, Ul. Montecchi 6, IV. nadstropje

BERTOLT BRECHT
I Z J E M A I N P R A V I L O
(prvič v slovenščini)

Ponovitvi v isti dvorani: v soboto, 1. februarja ob 20.30 in v nedeljo, 2. februarja ob 17. uri.

FRANC PERTOT: KACAVAT

(Nadaljevanje s 4. str.)

nastop vsekakor pozitivno oceniti. Martin Petelin — Tinče je bolj ugajal v drugem kot v prvem delu, ker bi moral biti nekoliko bolj spontano neroden. Nini, katerega je poosebljal Ivo Terčon, je v drugem delu napravil mnogo boljši vtis, kot bi si ga človek pričakoval po opisu Pepkine matere v prvem delu; svojo vlogo zavednega Kraševca je opravil dobro. Posebno pohvalo pa zasluži mala Gabrijela Caharija, ki je igrala vaškega pobalina Mirka. Ta mlada punčka je pristno in živeto podala vlogo nagajivega, a bistrega vaškega fantiča, ki že kot otrok ljubi svoj jezik in svoj dom (kaj če ni avtor skušal v vlogi Mirka prikazati samega sebe kot otroka). Ob koncu je prav, da pohvalimo dramski odsek društva Igo Gruden, ki se je po dolgem času spet prebudil in nam pripravil res lep večer. Prepričani smo, da bodo po tej poti nadaljevali in nam v tej sezoni pripravili še kako prijetno presenečenje

nk

DRUŠTVO SLOVENSКИH IZOBRAŽENCEV

Pred 14. dnevi je imelo DSI svoj redni občni zbor, na katerem so člani izbrali naslednji odbor: Ivan Bužecan, Dušan Černe, Martin Jevnikar, Franc Miljač, Saša Martelanc, Sergij Pahor, Jože Peterlin, Marcelj Petkovšek, Lojze Škerl in Julka Strancar.

Pretekli ponedeljek je bil posvečen našemu tisku. Po referatu prof. Peterlina se je razvila obširna debata. Zaključna misel je bila, da je treba razgovor ponoviti čez nekaj mesecev in povabiti na sestanek tudi urednike listov.

V ponedeljek, 27. januarja, pa bo predaval dr. Anton Koren iz Rima o vprašanih zblizanja med različnimi veroizpovedmi. Začetek sestanka je ob 20,15 v dvorani Slovenske prosvete v ulici Donizetti 3/I.

Vljudno prosimo,

da bi poravnali naročnino, bodisi po položnici bodisi v upravi, vsak dan od 9. do 12. ure, razen ob ponedeljkih in sobotah.

Izjava profesorjev državnega
učiteljsišča A. M. Slomšek v Trstu

Podpisani profesorji državnega učiteljsišča A. M. Slomšek v Trstu ugotavljajo, da so ob sodni razpravi proti prof. Samu Pahorju, ki se zavzema za pravico do uporabe slovenščine v javnem življenju, dijaki slovenskih višjih srednjih šol hvalevredno započeli akcijo, ki po svoji enotnosti in odločnosti in zato po učinkovitosti daleč presega ravnanje vseh političnih, kulturnih in gospodarskih organizacij.

Zato profesorji državnega učiteljsišča pozivajo vse slovenske organizacije, da bolj kot doslej zastavijo svoje moči in sredstva pri organiziranju širokega in odločnega boja za dosego dejanskega izvajanja že obstoječih predpisov o uporabi slovenščine v javnosti, kajti slovenska šola obstaja tudi zato, da usposobi člane slovenske narodne skupnosti za rabo slovenščine v javnem življenju.

Profesorji državnega učiteljsišča A.M. Slomšek nadalje pozivajo Slovence, ki so vključeni v vsedrjavne organizacije, da

vzpodbude le-te k odločnejšemu boju za demokratizacijo javnega življenja, ker ni mogoče pojmovati dejanske zmage nad fašizmom brez popolnega spoštovanja pravic manjšinskih jezikovnih skupin.

Prav tako profesorji državnega učiteljsišča A.M. Slomšek v Trstu pozivajo Socialistično federativno republiko Jugoslavijo, da v skladu s svojimi ustavnimi obveznostmi zahteva in doseže takojšnjo in popolno izvajanje obveznosti, ki jih je v pogodbi z njo sprejela Italijanska republika do jugoslovanske etnične skupine na Tržaškem.

Profesorji državnega učiteljsišča A.M. Slomšek podpisani: Janko Jež, Oton Berce, Franko Drašič, Barbara Kosmina, Marta Merku', Boris Pahor, Samo Pahor, Milena Padovan, Branko Pegan, Irena Žerjal-Pučnik, Marinka Sežarin, Rafael Sežun, Svetko Skok, Krasulja Suhadolc, Franc Škerlj, Alojz Škerl, Rosanna Vatta - Kovač, Marija Zupančič.

Intervju s tržaškim šahovskim mojstrom Božidarjem Filipovičem

Tržaški šahovski klub: zaključek kola društvenega turnirja. Trenutni zmagovalec in skoraj gotovo tudi končni, je mojster dr. Božidar Filipovič.

Vodilnemu šahistu tržaškega mesta, kateremu že 25 let nihče ne ogroža resno naslova, ki je enako popoln v vseh treh fazah igre: otvoritvah, srednji igri in končnicah, smo zastavili nekaj vprašanj.

Od kdaj igraš šah?

Aktivno od svojega 17. leta.

Kje in kdaj si si priboril mojstrski naslov? Kateri so tvoji poglobitveni turnirji?

Mojster sem postal leta 1955 v San Benedetto del Tronto. Leto kasneje sem se udeležil mednarodnega turnirja v Avstriji, kjer sem zmagal pred slovenskim in avstrijskim prvacom. Leta 1960 pa sem igral na mednarodnem turnirju v Imperiji. Sicer sem bolj redko zahajal na turnirje, če izvzamemo številna lokalna in ekipna srečanja.

Kdo je tvoj šahovski vzornik?

Nimam pravega vzornika. Vsak vrhunski velemojster mi je po svoje zanimiv.

Kakšno je tvoje mnenje o tržaškem šahu?

Tržaški šah je zadnje čase precej napredoval. Na žalost je kmalu prenehal igrati Staldi, ki je bil že pred vojno obetajoč tržaški mojster in ki je dvakrat delil prvo mesto na italijanskem prvenstvu.

Kaj pa slovenski in jugoslovanski šah?

Konica slovenskega šaha je velemojster Albin Planinc. Pravkar je na turnirju v Hastingsu v miniaturnih mojstrovinah premagal dva vodilna sovjetska velemojstra (Vaganjana in Beljavskega). Tudi v svetovnem merilu je Planinc izredno priljubljen, to pa zaradi prodorne in brezkompromisne igre, ki ne priznava remijev. Ta igra mu je po eni strani prinesla skalpe največjih velemojstrov, pa tudi nepotrebnih porazov s strani manjših mojstrov.

Veliko obeta tudi mojster Barlé, ki mu je pred nedavnim na končnem kvalifikacijskem turnirju za jugoslovansko prvenstvo uspelo uvrstiti se v finale pred mnogimi znanimi mojstri in velemojstri.

Na žalost ni velemojster Parma več tako prodoren, kot je bil v začetku kariere. Velemojster Pirc, ki ima neprecenljive zasluge za slo-

venski šah, se je umaknil iz aktivne igre, še naprej pa deluje na publicistični in pedagoški ravni.

Od drugih Jugoslovancev bi omenil Ljubovičiča, ki je izpodrinil Gligoriča kot prvega Jugoslovana na svetovni ELO lestvici, kjer se nahaja pred mnogimi znanimi velemojstri.

Kdo je po tvojem močnejši, Fischer ali Karpov?

Trenutno Fischer. Vprašanje pa je, koliko bo dolgoletna odsotnost na turnirjih vplivala na njegovo igro v skorajšnjem matchu s Karpovom. Sicer pa je match sam pod vprašajem zaradi Fischerjevih zahtev, ki jih večina šahovskih organizatorjev ni sprejela.

—o—

Partija, ki jo spodaj objavljamo, bo prepričljiveje od vsakega slavospeva dokazala bralcu poglobitveni odliki mojstra Filipoviča: prefinjen čut za pozicijo in iznajdljivo kombinacijsko žilico. Partija je bila igrana na lanskem italijanskem moštvenem prvenstvu v Milanu; nasprotnik Nestler je bil leta 1954 italijanski prvak.

FILIPOVIČ - NESTLER

Sicilijanska obramba

1. e4 c5, 2. Sf3 e6, 3. d4 cd4, 5. Sc3 d6, 6. Le2 a6, 7. 0-0 Dc7, 8. f4 Sc6, 9. Le3 Ld7, 10. g4

juriš, ki naj ovrže nasprotnikovo oklevanje z rokado) Sd4: (pripravi skakaču Sf6 pribežališče na d7), 11. Dd4: Lc6, 12. Tad1 b5, 13. g5 Sd7.

Na 13. .. b4 ima beli izbiro med:

A) 14. Db4: d5, 15. Dd4 Se4, 16. Se4: de4, ki mu zagotavlja nadzorstvo nad d-linijo in

B) 14. gf6: bc3, 15. Kf2 z igro na kmeta, n.pr.: 15. .. e5, 16. fg7: itd.

14. br4 Db7, 15. Lh5 (nenavadno potezo omogoča centralizirana dama) Tc8, 16. Tf2 Sb8, 17. e5 d5 (jasno je, da ne sme črni ob tako zaostalem razvoju odpirati pozicije, 18. f5 g6, 19. fe6: fe6: (na 19. .. gh5: sledi 20. ef7+ in 21. e6) 20. Lg4 De 7.

Premoč belega (prosta f-linija in napad na šibkega kmeta e6 povezan z odprtjem diagonale d4-h8 je več kot zadostna za zmago. Na tem mestu ni bila možna takojšnja 20. .. Ld7 zaradi 21. Df4 Tc3, 22. Df7+ Kd8, 23. Kf6+ itd.

21. Tdf1 Ld7 (tudi 21. .. Lg7 ne zadostuje zaradi 22. Tf7 Df7, 23. Tf7: Kf7, 24. Da7+ Sd7, 25. Sd5: itd.), 22. Sd5: ed5, 23. e6 Lg7, 24. ed: Sd7, 25. Da 7 (z dvojno groznjo, 25. Tf7 in 26. Lc5) Tc4, 26. Da8+ Dd8, 27. Ld7: Kd7, 28. Tf7+ Kd6, 29. Da6: Ke5, 20. Tg7: Tg4+, 31. Kh1 Tb4, 32. Td7. Črni se vda.

Dekle z zaprtimi očmi

5

Napisal Pierre L'Ermite

Prevedel Lovro Sušnik

»Smem odpreti?«

»Kar dajte, prosim!«

Mučen prizor...

Župnik odpre... šteje... Rozalini de Cressy ostaja točno 23,75 frankov.

»Koliko vas stane dnevno vaš hotel?«

»Dvajset frankov...«

»Kaj boste torej storili jutri?«

»Jutri..., ah, ja, saj me čaka še jutri. Ko bi bilo dovoljeno uiti temu jutri!... Zbežati iz tega sveta, kjer ni več kruha zame!... Dovoljeno se ubiti...«

»Nikar ne govorite takih besed!... Bogokletne so!... Saj je kruh za vas... Trd kruh sicer, pa vendarle kruh! Imeti morate po-

gum, da pogledate življenju v obraz. Vediti, da vam ne pravim: bodite hišna za vse življenje. Pravim vam: danes je pred vami ladjelom; imate le en nestalen splav, da se rešite... Uporabite ga!... To je še vedno boljše kot se potopiti!... Pozneje, ko si boste že kaj prihranili, se bo našlo kaj boljšega... Jaz sam bom takoj pomislil na vas, ko mi bo kdo povedal za kako možno, zanimivo službo... kot tajnica na primer... In to se lahko zgodi nenadno... S kakim veseljem vam bom brzojavil, če bo potrebno...«

»Ne morem!... Gospod župnik, zahvaljujem se vam za vašo dobroto... Neskončno ste me ganili z njo...«

Mladenka se dvigne in si obriše z robcem oči, zakaj pred vrati pisarne postajajo ljudje nestrpni, kot je slišati.

»Sicer pa,« je zaključil župnik, »ne bom odgovoril prijatelju prej kot jutri zjutraj... za primer, da bi vi spremenili svojo odločitev, ki jo razumem, a ki me vznemirja... Le predobro poznam bojno polje, na katero se v svoji mladosti in v svoji neizkušenosti podajate. Toliko mladih deklet sem videl zaradi tega umreti!...«

»Zbogom, gospod župnik,« reče naglo Rozalina de Cressy, ki spet čuti, da ji silijo solze v oči. »Zbogom.. in kljub temu hvala...«

»Mogoče na svidenje, moje ubogo dekletce... Ne vem, kako naj vam to rečem... Ampak če ne najdete ničesar, mi dajte vedeti! Tu imam zmerom moder listek, za tiste, ki jih zdrobi življenje!...«

pohištvo

VABIMO cenjene odjemalce naj obiščejo NOVO TRGOVINO S POHIŠTVOM v Ulici Castaldi 3 v Trstu - Tel. 762966 (pri Trgu Garibaldi).

OGLEDALI si bodo med drugim edino razstavo na Tržaškem vseh vrst izdelkov z n a n e TOVARNE MEBLO (kmečke dnevne sobe, skrinje, kmečki koti itd.) in velik izbor kuhinj Podjetja CUMINI.

KOZMAN